

DANMARK HAR 2. HØJESTE LØNNINGER BLANDT 33 LANDE – PRODUKTIVITETEN LIGER I MIDTERFELTET

I en international sammenligning med 33 lande har Danmark det næsthøjeste lønniveau med timelønsomkostninger på 262 kr. i timen i industrien. Kun Norge har højere lønninger. Tyskland og Sverige har timelønsomkostninger på henholdsvis 246 og 221 kr. Ses der på produktiviteten i Danmark, ligger vi tæt på midterfeltet blandt 30 OECD-lande. Med andre ord: vi har et meget højt lønniveau, mens vores effektivitet i produktionen kun er middelhøj. Hvis der ikke er sammenhæng mellem lønomkostninger og produktivetsniveau, medfører det, at danske virksomheder taber konkurrenceevne til udlandet. Det hæmmer eksporten, ligesom det kan sætte fart på udflytning af arbejdspladser til lande, der har en mere fordelagtig kombination af løn og produktivetsniveau. I 1998 var det danske lønniveau det 6. højeste blandt landene, mens vores produktivitet lå nr. 8 i OECD. Siden da har lønstigningerne i Danmark været højere end i udlandet. Det skyldes bl.a., at der i en stor del af perioden 1998-2008 har været mangel på arbejdskraft. Fremadrettet bør politikerne forbedre konkurrenceevnen. Det kan ske gennem reformer, der øger produktiviteten, ligesom der skal gennemføres reformer, der øger arbejdsudbuddet. Det dæmper lønstigningerne, ligesom det forebygger fremtidig mangel på arbejdskraft og for høje lønstigninger.

Industrien står for 2/3 af vareeksporten i Danmark, og løn er en væsentlig del af produktionsomkostningerne. I en international sammenligning af lønniveauer i industrien i forskellige lande fremgår det, at Danmark har de næsthøjeste lønninger ud af 33 lande. Det er Bureau of Labor Statistics, der ligger under det amerikanske beskæftigelsesministerium, der har lavet opgørelsen.

Tabel 1. Sammenligning af timelønnen i industrien og produktivetsniveauet i 2008

Timelønninger		Produktivitet (DK=100)	
DKK			
1 Norge	291,5	1 Luxembourg	173,0
2 Danmark	261,5	2 Norge	167,1
3 Tyskland	245,9	3 Holland	125,2
4 Østrig	243,3	4 Irland	121,6
5 Belgien	240,3	5 Belgien	121,6
6 Irland	228,4	6 Frankrig	118,1
7 Finland	227,8	7 USA	118,0
8 Holland	226,0	8 Tyskland	112,9
9 Sverige	220,9	9 Sverige	104,9
10 Schweiz	220,7	10 Østrig	103,4
11 Frankrig	213,8	11 Schweiz	100,9
12 Australien	188,0	12 UK	100,9
13 UK	182,6	13 Danmark	100,0
14 Italien	182,4	14 Finland	99,7
15 Canada	166,7	15 Australien	97,5
16 USA	164,5	16 Spanien	95,5
17 Japan	141,7	17 Canada	92,8
18 Spanien	141,3	18 Italien	91,8
19 Israel	100,0	19 Island	82,3
20 Grækenland	99,8	20 Japan	81,4
21 New Zealand	99,1	21 Israel	73,5
22 Singapore	95,7	22 Grækenland	72,2
23 Sydkorea	83,0	23 New Zealand	69,3
24 Portugal	62,4	24 Slovakiet	67,8
25 Tjekkiet	62,2	25 Portugal	64,0
26 Slovakiet	55,6	26 Tjekkiet	55,7
27 Polen	51,3	27 Ungarn	54,9
28 Argentina	50,4	28 Sydkorea	52,7
29 Ungarn	48,7	29 Polen	47,7
30 Taiwan	44,3	30 Mexico	41,9
31 Brasilien	42,2		
32 Mexico	20,6		
33 Filippinerne	8,6		

Anm.: Produktivetsniveauet er målt som købekraftskorrigeret BNP pr. arbejdet time i US\$, i løbende priser, med løbende PPP
Kilde: OECD.Stat (National Accounts og Productivity Database), Bureau of Labor Statistics (<http://www.bls.gov/news.release/pdf/ichcc.pdf>) samt egne beregninger

Hvor Danmark i 2008 har timelønsomkostninger¹ svarende til knap 262 kr. (2. plads), så ligger niveauet i Norge (1. plads) på 292 kr. i timen. På 3. pladsen kommer Tyskland med timelønsomkostninger på 246 kr. Længere nede af listen finder vi lande som Sverige (221 kr. i timen), England (183 kr.) og USA (165 kr.), der alle har væsentligt lavere lønninger. I et land som Filippinerne ligger timelønsomkostningerne på ca. 9 kr. i timen, mens de i Polen udgør 42 kr. i timen.

Dansk produktivitet på middelniveau

På sigt skal der være sammenhæng mellem lønniveau og produktivetsniveau. Ses der imidlertid på produktivetsniveauet, som det opgøres af OECD, så ligger Danmark ikke i top. Tværtimod ligger vi i 2008 nr. 13 ud af 30 OECD-lande, d.v.s. tæt på en midterplacering. I den seneste opgørelse fra OECD rykker vi i 2009 ned på en 15. plads. Man kan således sige, at vi har lønninger helt i top (nr. 2 i en international sammenligning), men et produktivetsniveau, der ligger tæt på en midterplacering (nr. 13 i en international sammenligning).

Misforhold mellem løn og produktivitet svækker konkurrenceevne og medføre udflytning

Hvis der ikke er sammenhæng mellem lønomkostninger og produktivetsniveau, medfører det, at danske virksomheder taber konkurrenceevne til udlandet. Det betyder tab af eksport, ligesom hjemmemarkedserhvervene i stigende omfang presses af udenlandsk konkurrence. Herudover kan det sætte fart på udflytning af investeringer og arbejdspladser til lande, der har en mere fordelagtig kombination af løn og produktivetsniveau. Siden 2000 er den danske lønkonkurrenceevne blevet forringet med 25 pct. overfor udlandet som følge af relativt høje lønstigninger og en svag produktivetsudvikling². Det har bidraget til tab af markedsandele. Den internationale krise har muligvis skærpet forbrugernes og virksomhedernes fokus på lave priser. Det kan betyde, at de relative høje danske omkostninger (løn i forhold til produktivitet) rammer eksporten ekstra hårdt.

I 1998 var der bedre sammenhæng mellem løn og produktivitet

I 1998 – 10 år tidligere – lå Danmark længere nede på den internationale lønrangliste, svarende til en 6. plads, se tabel 2 på næste side. Således havde Tyskland, Schweiz, Østrig, Norge og Belgien alle højere timelønninger end i Danmark. Samtidig lå vores relative produktivitet bedre, svarende til en 8. plads på OECD's produktivetsrangliste. Disse placeringer indikerer en bedre sammenhæng mellem produktivitet og lønomkostningsniveau (og dermed en bedre konkurrenceevne). Det er bemærkelsesværdigt, at Danmark m.h.t. lønomkostninger har overhalet Tyskland, Schweiz, Østrig og Belgien, selvom disse lande har haft en højere produktivetsstigning end Danmark. Sidstnævnte burde tilsige, at disse landes lønomkostninger skulle vokse mere end i Danmark.

Mangel på arbejdskraft har presset lønningerne op

Når Danmark de seneste 10 år har haft en relativ stærk vækst i lønomkostningerne i forhold til udlandet skyldes det bl.a., at der i store dele af perioden frem til starten af krisen i 2008 har været mangel på arbejdskraft, hvilket har presset lønningerne op. Herudover har der været en svag produktivetsvækst (den næstlaveste ud af 30 OECD-lande).

Reformer bør øge arbejdsudbud og produktivitet

Det anbefales derfor, at der gennemføres arbejdsmarkedsreformer, der øger arbejdsudbuddet. Det vil dæmpe lønstigningerne og modvirke, at lønstigningerne bliver for høje grundet mangel på arbejdskraft, når der igen kommer gang i den økonomiske aktivitet. Herudover bør der gennemføres reformer, der øger produktiviteten. Det kan ske ved at reducere selskabsskatten, reducere statsstøtte til virksomheder, privatisere offentligt ejede virksomheder og reducere marginalsatten på arbejde. Øget uddannelse kan også øge produktiviteten. Det tager dog mange år, før det slå igennem på produktiviteten. De unge skal gennem et uddannelsesforløb, og de nye bedre uddannede årgange fylder de første mange år kun en lille del af den samlede beskæftigelse.

¹ Timelønsomkostningerne indregner timelønnen, sociale bidrag samt skatter på løn.

² Økonomisk Redegørelse August 2010, Finansministeriet.

Tabel 2. Sammenligning af timelønnen i industrien og produktivitesniveauet i 1998

Timelønniger		Produktivitet (Danmark=100)		
	DKK			
1	Tyskland	194,1	1 Luxembourg	138,5
2	Schweiz	190,0	2 Belgien	118,9
3	Østrig	187,8	3 Holland	110,8
4	Norge	181,9	4 Norge	108,1
5	Belgien	179,2	5 Frankrig	108,0
6	Danmark	174,4	6 USA	105,5
7	Frankrig	167,0	7 Tyskland	104,7
8	Sverige	165,6	8 Danmark	100,0
9	Holland	159,9	9 Irland	99,9
10	USA	154,8	10 Østrig	98,1
11	Finland	145,3	11 Italien	96,9
12	Japan	139,5	12 Sverige	95,2
13	UK	136,6	13 Schweiz	94,3
14	Irland	129,9	14 Australien	92,8
15	Italien	128,6	15 Canada	91,3
16	Canada	121,1	16 Finland	90,3
17	Australien	115,9	17 UK	88,0
18	Spanien	93,4	18 Spanien	87,1
19	Israel	83,2	19 Island	85,0
20	Singapore	77,3	20 Japan	74,2
21	New Zealand	69,2	21 Israel	70,2
22	Argentina	52,7	22 New Zealand	67,8
23	Sydkorea	45,1	23 Grækenland	61,1
24	Brasilien	44,8	24 Portugal	54,5
25	Portugal	43,0	25 Slovakiet	43,5
26	Taiwan	42,1	26 Tjekkiet	41,6
27	Tjekkiet	23,6	27 Ungarn	40,2
28	Polen	23,4	28 Sydkorea	39,4
29	Ungarn	20,2	29 Mexico	36,8
30	Slovakiet	19,5	30 Polen	35,2
31	Mexico	15,9		
32	Filippinerne	5,8		

Anm.: Produktivitesniveauet er målt som købekraftskorrigeret BNP pr. arbejdet time i US\$, i løbende priser, med løbende PPP
Grækenland er ikke med i lønstatistikken pga. mangel på data
Kilde: OECD.Stat (National Accounts og Productivity Database), Bureau of Labor Statistics
(<http://www.bls.gov/news.release/pdf/ichcc.pdf>) samt egne beregninger

Dette notat er muliggjort ved donation fra **KRAKS FOND**